

STEDELIJKE ACADEMIE SCHONE KUNSTEN – LIER ARTISTIEK-PEDAGOGISCH PROJECT

"Ieder mens is een kunstenaar"

Joseph Beuys

*Joseph Heinrich Beuys (° 1921 – 1986)
was een Duits beeldend kunstenaar. Hij
maakte tekeningen, plastiek, sculptuur en installati
es. Bekend werd hij met plastische objecten,
performances en Fluxusconcerten. Hij was
professor in Düsseldorf en wordt gezien als een van
de meest invloedrijke Duitse beeldhouwers uit de
tweede helft van de 20e eeuw.*

WAAR STAAN WE VOOR?

- ✓ De academie heeft verschillende opdrachten. De kerntaak is kunst- en cultuureducatie. Deze kerntaak is gekoppeld aan een maatschappelijke rol, een cultuur (over)dragende rol en lokale participatie.
- ✓ De academie verwezenlijkt haar kerntaak door voortdurende verwondering te stimuleren.
- ✓ We onderzoeken deze verwondering en ontplooiën zo een grotere kennis, een kunstzinnige attitude en we ontwikkelen tijdens dit leerproces de relevante vaardigheden.
- ✓ Uiteindelijk resulteert dit in een artistieke zelfontplooiing waarbij de identiteit duurzaam gevormd wordt.
- ✓ Iedereen heeft recht op kunsteducatie (culturele rechten UVRM).
- ✓ De academie wil verbreedend en verdiepend werken.
- ✓ De academie biedt daarvoor een opleiding aan die afgestemd is op de leerbehoeften van zowel kunstenaars, amateurs (liefhebbers) als jongeren in voorbereiding op het hoger onderwijs.
- ✓ Daarbij is de voortgezette professionele ontwikkeling van leerkrachten essentieel.

WAT WILLEN WE BEREIKEN?

- ✓ De academie wil een lerende omgeving zijn die procesmatig leerlingen technische vaardigheden aanleert, die relevante kennisinhouden onderzoekt en een attitude creëert om zich beeldend uit te drukken.
- ✓ De academie streeft naar kwalitatief kunstonderwijs voor iedereen en dit als afspiegeling van onze maatschappij.
- ✓ De academie ontwikkelt daarvoor onderwijs dat met specifieke programma's differentieert op maat van verschillende doelgroepen.
- ✓ De academie wenst een verankering te bewerkstelligen en een ondersteuning te verlenen aan de plaatselijke gemeenschappen via de werking van de hoofdschool en vestigingsplaatsen.

- ✓ De academie wil een grensverleggende kijk op de wereld waarbij kunstactualiteit in het vak kunstgeschiedenis een essentieel opleidingsonderdeel is.

HOE EVALUEREN WE IN DE STUDIERICHTING BEELDENDEN KUNST?

De academie wil al diegenen die zich als leerling inschrijven een goede artistieke vorming *op maat* aanbieden. We zetten daarom *breed* in de ontwikkeling van verschillende competenties: onderzoeker, performer, kunstenaar, vakman en samen-speler.

Op maat betekent dat de leerling zich ontwikkelt via een eigen weg (de unieke ik) en op een eigen tempo. Wij engageren ons om elke leerling op het eigen niveau en het eigen tempo te ondersteunen in de eigen artistieke ontwikkeling.

Breed inzetten op ontwikkeling betekent dat onze evaluaties voedend zijn door te kiezen in de rapportering

- voor feedback zoals tips, suggesties, reflecties, aanmoedigingen enz. die leerlingen helpen om de volgende stap te zetten in de artistieke ontwikkeling; □ artistieke ontwikkeling bij de leerling te stimuleren.

Door te kiezen voor *de unieke ik* van elke leerling zal het evalueren eerder ontwikkelingsgericht in plaats van beoordelend, eerder specifiek op de unieke facetten van de leerling dan vergelijkend met de anderen in de groep plaatsvinden.

Ons evaluatiebeleid en de praktijk ervan houden rekening met de kwaliteitscriteria die de Vlaamse onderwijswetgeving voorschrijft: transparant, valide en betrouwbaar. Deze evaluatieactiviteiten zijn een integraal onderdeel van het kunstonderwijs. Lesgeven, leren en evalueren vormen één geheel. Dus evalueren is een permanente aangelegenheid dat zich te kennen geeft in voortdurende feedback, huiswerken, opdrachten (al dan niet in groep), papers, toelichtingen, lezingen en bezoeken aan musea en ateliers. Daarom is de zelfevaluatie cruciaal om het eigen werk onder de loep te nemen. Naast deze zelfevaluatie doet de leerling een beroep op de bevindingen van de leraar, de externe juryleden, maar ook de leerlingen uit ateliers.

We werkten dit als volgt uit met de hulp van externe specialisten, collega's, stakeholders en leerlingen:

KUNSTIG COMPETENT	
6 rollen	
De Onderzoeker	
nieuwsgierig – kiezen – verwondering – informatie in vraag durven stellen – invalshoeken – op avontuur trekken – ontdekken	De kern van de ontwikkeling van een artistieke nieuwsgierigheid: de verwondering. Deze verwondering begrijpen, vatten en er betekenis voor jezelf en de andere aan geven.
De performer	
raken – presenteren – rituelen – verwoorden – publiek (toeschouwer) meenemen – een verhaal vertellen – er staan – contact – (durven) tonen	In de rol van performer staat het presenteren aan de andere centraal bij het evalueren. Het gaat om het tonen van je werk, je visie en je stijl zodat een dialoog vorm krijgt.
De Kunstenaar	
uitdrukken – spelen met – creëren – experimenteren – beleven – variëren – expressie – verwonderen	In deze rol wordt het artistieke gehalte gemeten en gewogen. Hier zal de klemtoon liggen op creativiteit en de kracht van het verbeelden.
De Vakman	
concentratie – techniek beheersen – vakwerk – vakkennis – nauwkeurigheid	In de ontwikkeling van vakmanschap staan werkdiscipline, concentratie en aandacht voor afwerking centraal.
De Samenspeler	
inspelen op – afstemmen – verantwoordelijkheid – de toon zetten – volgen – ontmoeten	Ook al werk de leerling individueel, je kan niet losgekoppeld worden van een verbondenheid met de andere. Die betrokkenheid is belangrijk in de ontwikkeling.

De unieke IK	
naar binnen kijken – goesting hebben – – passie – emotie	In deze rol staat het lerend vermogen van de leerling centraal.

OPZET EN RICHTLIJNEN BIJ DE EVALUATIE

We gebruiken en ontwikkelen voortdurend aangepast evaluatiemateriaal dat het gesprek tussen leerling en leraar vereenvoudigt, prikkelt, voedt of inspireert.

De leerkracht is eindevaluator. De leerling ontvangt minstens tweemaal een feedback en een eindevaluatie per schooljaar. De bedoeling is dat de evaluatiefiches over de jaren heen worden gearhiveerd en opvraagbaar zijn. Alleen zo kan een evolutie over de verschillende leerjaren geëvalueerd worden. Deelname aan tentoonstellingen, wedstrijden, expo's, uitstappen, bezoeken, lezingen en dergelijke kunnen mee opgenomen worden in deze evaluatie-aanpak.

De evaluatie van de leerlingen in het laatste jaar van de derde, vierde of specialisatiegraad gebeurt via tussentijdse evaluaties, een eindevaluatie en beoordeling door jury.

STUDIERICHTING BEELD

De leerling jonger dan 18 jaar volgt, leeftijdsgebonden, les in eerste, tweede of derde graad. De kortlopende opleidingen, vierde graad en specialisatiejaren richten zich op volwassenen (+18 jaar).

De leerling ontvangt jaarlijks een attest. In het laatste jaar van de kortlopende opleidingen, derde, vierde graad of specialisatiegraad ontvangt de leerling een getuigschrift als hij slaagt in alle opleidingsonderdelen.

De volwassen leerling van de kortlopende opleidingen, vierde graad of specialisatiegraad legt telkens een geslaagd attest voor van het vorige studiejaar. Alleen dan kan de leerling een hoger jaar aanvatten. In de specialisatiegraad wordt het Keuzeatelier apart met punten beoordeeld.

SASK - LIER IN DE PRAKTIJK

AANBOD IN DE STUDIERICHTING BEELDENE KUNST

Algemeen kan je stellen dat over alle graden heen in de opleiding de open leerplannen van OVSG gevolgd worden. Leerkrachten leggen eigen accenten en bepalen hun jaarplannen.

BEELDENDE KUNST – EERSTE & TWEEDE GRAAD (DUUR 6 JAAR)

Algemeen Beeldende Vorming geven we aan de leeftijdsgroep van 6 tot en met 11 jaar. De leerkracht stimuleert de verwondering bij elke leerling door ze geëngageerd aan gevarieerde opdrachten te laten werken. Dit gebeurt in groep en individueel door:

- ✓ Speels te onderzoeken in de wereld van vorm, lijn en kleur
- ✓ Wanorde te schikken en goesting te ontwikkelen die raakt
- ✓ Kennis te maken met de basisinhouden, materialen en technieken

Zo differentiëren we tussen 1.1-2, 2.1-2 en 2.3-4. Elke leeftijdsgroep krijgt aangepaste opdrachten, inhouden, onderzoek en thema's.

BEELDENDE KUNST – DERDE GRAAD – JONGEREN (DUUR 6 JAAR)

Algemeen Beeldende Vorming wordt gegeven aan de leeftijdsgroep van 12 tot en met 17 jaar. Deze leerlingen gaan verwonderd op onderzoek en oefenen in waarnemingstekenen, perspectief, doelgericht kleurgebruik en compositie. Dit gebeurt in groep en individueel door:

- ✓ Opdrachten te interpreteren, te leren abstraheren, te exploreren en jezelf te evalueren
- ✓ Gebruik te maken van de bibliotheek, te surfen op internet
- ✓ Musea, tentoonstellingen en ateliers te bezoeken

Jongeren van 16-17 jaar kunnen de opleiding Digitale Beeldende Vorming volgen waarbij naast waarnemingstekenen de nieuwe media worden verkend.

KORTLOPENDE OPLEIDINGEN – VOLWASSENEN (DUUR 3 JAAR)

Initiatie Tekenen

De leerling maakt kennis met de technische aspecten van tekenen en papiersoorten. De leerling ontwikkelt oog voor verhoudingen, compositie en perspectief.

Kunstgeschiedenis

De leerling krijgt inzicht in verschillende kunststromingen en maakt kennis met belangrijke kunstenaars. Naast beeldende kunst wordt ook muziek, dans, architectuur, literatuur en film bekeken.

Tentoonstellingsbeheer

Via theoretische reflectie en praktische oefeningen leert de leerling het publiek op te zoeken en te ontmoeten.

BEELDENDE KUNST – VIERDE GRAAD (DUUR 5)

Optie Tekenkunst

- ✓ Leerlingen onderzoeken verschillende facetten van waarneming
- ✓ Leerlingen experimenteren met beeld en materiaal

- ✓ Figuurtekenen, perspectieftekeningen, modeltekenen, natuurtekenen... worden doorgedreven geoefend, besproken en geëvalueerd

Optie Schilderkunst

- ✓ Leerlingen ontdekken de diversiteit in verfmaterie, toets en schriftuur
- ✓ Via schetsboeken en verzameld documentatiemateriaal ontplooit de leerling zich
- ✓ Leerlingen organiseren samen met de leerkracht een intense zoektocht naar de identiteit.

Optie Grafiekkunst

- ✓ Leerlingen werken met vakmanschap en creatief in een niet-toxische omgeving
- ✓ Leerlingen onderzoeken en oefenen nieuwe technieken
- ✓ Naast etstechnieken, litho, hoogdruk en zeefdruk wordt meer en meer mixed media toegepast.

Optie Beeldhouw- & Ruimtelijke Kunst

- ✓ Leerlingen maken creatieve tekeningen, documenteren zich, maken maquettes of voorstudies.
- ✓ Leerlingen onderzoeken de 'klassieke' beeldtaal en hebben aandacht voor conceptueel werk
- ✓ Specifieke technieken worden aangeleerd

Optie Keramiek

- ✓ Leerlingen leren omgaan met de materie klei in al haar aspecten
- ✓ Leerlingen realiseren zowel sculpturale als toegepaste keramische producten
- ✓ Naast demonstraties van verschillende technieken geven leerlingen ook aandacht aan het presenteren van het werk tijdens tentoonstellingen

Optie Fotokunst

- ✓ Techniek staat in functie van de creatie, van het verhaal dat men wil vertellen
- ✓ Leerlingen leren hun werk bespreken, analyseren en situeren binnen een fotografisch kader (van relevante kunstfotografen)
- ✓ Leerlingen leren verschillende beeldverwerking en -bewerkingsprogramma's hanteren

Optie Projectatelier – Mixed Media

- ✓ Leerlingen gaan de slag met een waaier aan uitdrukkingsvormen: collage, beeld, objecten, mode, video, performance,...
- ✓ Via toonmomenten zoekt de leerling het publiek.

Optie Kantwerk

- ✓ Leerlingen leren traditionele en nieuwe kant- en parelwerktechnieken naast restauratietechnieken en experimenteel eigentijds werk
- ✓ Leerlingen zoeken naar andere dragers dan tule en combinaties met andere technieken
- ✓ Deze unieke opleiding van Lierse kant en parelwerk geeft leerlingen de kans om de nieuwe toepassingsmogelijkheden uit traditionele technieken te ontwikkelen

Optie Crossoveratelier

- ✓ Leerlingen combineren twee disciplines in de vierde graad. De leerling heeft voor deze opleiding reeds een optie in de vierde graad afgelegd.

BEELDENDE KUNST – VIERDE GRAAD (DUUR 10 jaar)

Optie Beeldende & Audiovisuele Kunst

- ✓ De leerling zoekt naar zijn talent in verschillende disciplines: in tekenkunst, schilderkunst, 3D-werk, grafiekkunst,...

Optie Levend Model

- ✓ De leerling ontdekt het menselijk lichaam als studieontwerp. De leerling experimenteert met technieken en interpretatie.

Optie Kunstambacht Papier

- ✓ Verschillende technieken en vaardigheden komen aan bod: scheppen en bewerken van papier, papier-maché, ...

Optie Digitale Beeldende Kunst

- ✓ De leerlingen experimenteert met beelden en mixed media. Via oefeningen worden de verschillende mogelijkheden van Photoshop verkend.

Optie Productontwerp Keramiek

- ✓ Via opdrachten ontdekt de leerling verschillende technieken, materialen en combinaties die mogelijkheden bieden om vormen te ontwerpen met een eigen concept en design. Voorkennis van keramiek is vereist.

Optie Projectatelier

- ✓ Via groepslessen en individuele contactmomenten moedigt de leerkracht de leerling aan om een eigen project uit te stippelen. Enige ervaring in beeldende kunsten is vereist.

Optie Textiele Kunst

- ✓ Zowel traditionele als hedendaagse technieken en materialen komen aan bod.
- ✓ De leerling beoogt niet enkel klassieke textiele werkstukken

BEELDENDE KUNST – SPECIALISATIEGRAAD (DUUR 2 JAAR)

De studierichting Beeldende Kunst biedt een verdiepingsmogelijkheid wanneer leerlingen geslaagd zijn in de vierde graad. De klemtoon op zelfredzaamheid en het ontwikkelen van een eigen stijl zijn . Daarnaast bezoeken deze leerlingen gedurende 40 lestijden een andere optie (discipline) om enerzijds verbreding te bewerkstelligen en anderzijds nieuwe opleidingskansen aan te moedigen.

- Optie Tekenkunst
- Optie Grafiekkunst
- Optie Beeldhouw- & Ruimtelijke Kunst
- Optie Schilderkunst
- Optie Keramiek
- Optie Fotokunst
- Optie Projectatelier – Mixed Media
- Optie Kantwerk

AANBOD IN DE REGIO LIER

De academies van Lier werken samen in de regio Lier. Het aanbod van de studierichting Beeldende Kunst reikt tot in de vestigingsplaatsen: Koningshooikt, Boechout, Vremde, Broechem, Emblem, Oostmalle en Westalle). Voor de andere vestigingsplaatsen waar reeds de studierichting Muziek, Woord of Dans aanwezig zijn, groeit de nood om ook beeldende vorming te programmeren. Het gaat om Berlaar, Lint en Nijlen. Telkens wordt in gezamenlijk overleg onderzocht hoe die betrachting werkelijkheid wordt zonder de huidige programmatie af te bouwen.

Een doorgedreven afstemming en samenwerking van de twee hoofdzetels in Lier zijn daarbij onontbeerlijk.